

7. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Είναι ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ προτάσεις ΚΡΙΣΕΩΣ (άρνηση οὐ). Αυτό σημαίνει:

α) Ότι ΧΡΗΣΙΜΕΥΟΥΝ ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας.

β) Ότι ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ με τις εγκλίσεις των προτάσεων κρίσεως: οριστική, δυνητική οριστική, δυνητική ευκτική. Η απλή οριστική, από εξάρτηση από ιστορικό χρόνο, τρέπεται συνήθως σε ΕΥΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΛΑΓΙΟΥ ΛΟΓΟΥ, οπότε δηλώνεται αιτία αβέβαιη ή αναγόμενη στο παρελθόν του λέγοντος.

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ: με τους αιτιολογικούς συνδέσμους *ὥς, ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ*. Με τον *ὥς* δηλώνουν υποκειμενική αιτία, ενώ με τους υπόλοιπους συνδέσμους αντικειμενική.

Όμως μετά από ρήματα ή ρηματικές εκφράσεις ΨΥΧΙΚΟΥ ΠΑΘΟΥΣ, οι αιτιολογικές προτάσεις εισάγονται: α) με το *ὅτι*, για δήλωση πραγματικής αιτιολογίας

β) με το *εἰ*, για δήλωση υποκειμενικής αιτιολογίας. Η πρόταση είναι αιτιολογική- υποθετική και σχηματίζει συνήθως το πραγματικό, την απλή σκέψη του λέγοντος και την αόριστη επανάληψη στο παρελθόν, ανάλογα με την απόδοση (πρόταση εξάρτησης), π.χ. *Αἰ σχρονοίμην ἄν, εἰ λέγοιμι ταῦτα*.

γ) με τους χρονικούς συνδέσμους *ὄτε, ὅποτε* + αρκτικό χρόνο οριστικής. Στην περίπτωση αυτή λογαριάζονται συνήθως ως αιτιολογικοί σύνδεσμοι και συνεπώς εισάγουν αιτιολογική πρόταση, π.χ. *Χαλεπά τά παρόντα, ὅποτε τοιούτων ἀνδρῶν στερούμεθα*.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο γάρ πάντοτε, οι *ὥς, ἐπεὶ, ἐπειδὴ* σπάνια, μετά από ισχυρή στίξη, και εφόσον δεν υπάρχει άλλη κύρια πρόταση, εισάγουν κύρια πρόταση. Στην περίπτωση αυτή, εκτός από τις εγκλίσεις κρίσεως, μπορούν να έχουν και εγκλίσεις επιθυμίας, π.χ. *Μέγα δέ καί τό ὄμοῦ τραφῆναί ἐστι· ἐπεὶ καί τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν συντρόφων*.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ:

1. *Ξενοφῶντα ἤτιῶντο, ὅτι ἐδίωκεν ἀπό τῆς φάλαγγος.*
2. *Ἐπεὶ δέ οὐκ ἤθελον καθαιρεῖν τά τείχη, φρουράν φαίνουσιν ἐπ' αὐτούς(=τους κήρυξαν πόλεμο).*
3. *Δέομαι οὖν σου παραμεῖναι ἡμῖν, ὥς ἐγώ οὐδ' ἄν ἐνός ἡδίων ἀκούσαιμι ἢ σοῦ.*
4. *Ἄμα τῆς ἡμέρας συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι (...) οὔτε αὐτός φαίνοιτο.*
5. *Οὐκ ἄν θαυμάζοιμι, εἰ οἱ πολέμιοι, ὥσπερ οἱ δειλοί κύνες, ἡμῖν ἐπακολουθεῖεν.*

6. Οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν, ᾧ βουλή, τῷ κατηγορῶ, ὅτι μοι παρεσκεύασε τὸν ἄγῶνα τουτονί.
7. Οἱ δέ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, ὡς οὐδέν ὑπήκουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθύς ἔτράποντο.